

Studiu analitic

DEPUNEREA DECLARAȚIILOR DE
AVERE ȘI INTERESE PERSONALE
ANUALE ÎN PERIOADA 2017 – 2019
VERSUS DEPUNEREA
DECLARAȚIILOR ANUALE PRIVIND
VENITURILE ȘI PROPRIETATEA,
INTERESELE PERSONALE ANUALE
ÎN PERIOADA 2012 - 2016

Punctele tari și slabe, oportunități și amenințări

Cuprins

I. Introducere.....	2
II. Circumstanțele de tranziție la aplicarea on-line pentru depunerea declarațiilor de avere și a intereselor personale	4
III. Procedura depunerii declarațiilor privind veniturile și proprietatea și interesele personale (pe suport de hârtie)	6
IV. Particularitățile depunerii on-line a declarațiilor de avere și a intereselor personale	8
V. Puncte forte, puncte slabe, concluzii și viziuni prospective.....	11
Concluzii și viziuni prospective.....	16

I. Introducere

Vectorul dezvoltării în contextul apropierei Republicii Moldova de valorile europene a convers în vara anului 2016 de la Comisia Națională de Integritate (CNI) la Autoritatea Națională de Integritate (ANI) în vederea amplificării și conjugării eforturilor de combaterea a corupției prin constituirea unui instrument eficient de prevenire.

În urma acestei transpoziții, au fost redefinite procesele de bază care gravitau în jurul procedurii onorării obligațiilor depunerii de către o listă de subiecți, a declarației de avere și a intereselor personale periodice cât a celorlalte tipuri de declarații, totodată rolul și atribuțiile ANI, a părților implicate, în special „colectorului”, care conform noilor reglementări este definit drept persoana responsabilă de actualizarea permanentă a Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale, cu excepția unor categorii de subiecți ai declarării ale căror identitate și calitate constituie secret de stat.

Subsecvent, pe lângă apariția în premieră a semnăturilor electronice net necesare în scopul depunerii on-line a declarației de avere și a intereselor personale, a fost și este în continuă extindere conținutul articolul legii care stipulează exhaustiv categoriile de funcții care cad sub incidența obligativității depunerii declarației de avere și a intereselor personale.

În contextul schimbărilor majore de procedură s-au conturat primele imperfecțiuni care pe de o parte nu depindeau de voința părților implicate nemijlocit, iar pe de altă necesitau o abordare individuală, și anume, unele persoane nu dețin IDNP (Cod numeric personal), alte persoane distingeau eronat excepțiile de la regulă pentru a evita depunerea on-line în favoarea depunerii de suport de hârtie a declarației de avere și a intereselor personale, termenul depunerii precum și a punerea la îndoială a necesității, or obligativității depunerii declarației în cauză, nu în ultimul rând corectitudinea îndeplinirii blanchetei declarației și abordării comprehensive (plenitudinea datelor) a informației din conținutul declarației de avere și a intereselor personale.

O altă etapă care a creat redundanță și incertitudine ține de obligativitatea onorării depunerii declarației din toate calitățile (funcțiile deținute) de subiect al declarării, or unii subiecți dețineau și desfășoară în continuare mai multe activități (calități) care cad sub incidența prevederilor legale de depunere a declarației de avere și a intereselor personale.

Toate dificultățile menționate supra, precum și multe altele identificate în contextul implementării Legilor nr. 132 și 133 din 17.06.2016, urmează a fi abordate și elucidate în studiul în cauză, așa cum prin prisma sesiunilor de instruire au fost sintetizate și sistematizate deficiențele și particularitățile funcționării sistemului informațional automatizat E-integritate, incursiunea dată tinde spre clarificarea perioadei de tranziție (necesității și oportunității implementării SIA E-Integritate concomitent cu reorganizarea CNI), perioada post implementare în raport cu depunerea declarațiilor pe suport de hârtie, propunerea unor soluții durabile atât prin intermediul monitorizării și capacităților analitice interne precum și a observațiilor și doleanțelor subiecților declarării, părților implicate și altor subiecți interesați.

Cu toate acestea, obiectivul de bază al acestui studiu, rezidă în aserțiune despre necesitatea armonizării accentului și tonului de activitate al ANI în privința depunerii declarațiilor de avere și interese personale; cu precădere se urmărește echilibrarea componentelor reactive și preventive, precum și modelarea și sensibilizarea atitudinii subiecților declarării vis-a-vis de rolul și locul ANI în arhitectura instituțiilor de prevenire a corupției.

Studiul în cauză nu reprezintă instrumentul final de conchidere a particularităților depunerii declarațiilor de avere și interese personale în format electronic ci constituie mai curând un produs analitic despre procesele premergătoare, actuale și prospective care formează și vor șlefui în continuare chintesența depunerii declarațiilor de avere și a intereselor personale.

II. Circumstanțele de tranziție la aplicarea on-line pentru depunerea declarațiilor de avere și a intereselor personale

Implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană a dinamizat procesele democratice astfel încât să se precipite condițiile favorabile pentru sporirea gradului de transparență, eficiență, obiectivitate, în egală măsură convenient atât pentru societatea civilă din Republica Moldova cât și partenerii de dezvoltare. La rândul său, politicile guvernamentale cristalizate prin programul „e-Guvernare”, parte componentă a Planului de acțiuni de implementare a Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării, printr-un concurs de împrejurări cu eforturile comune ale autorităților Republicii Moldova și organismelor internaționale specializate precum și alte institute interesate în combaterea corupției prin prevenire (în special Banca Mondială), au contribuit substanțial la dezvoltarea și propulsarea platformei electronice pentru declararea averii și a intereselor personale, nu în ultimul rând cadrul legislativ prin implementarea legilor nr. 132 și 133 din 17.06.2018 cu privire la ANI și privind declararea averii și a intereselor personale.

Drept urmare a acțiunilor întreprinse supra, la data de 01.01.2018, ANI a lansat SIA „e-Integritate”, fapt care pe de o parte, permite onorarea obligativității subiecților declarării prin depunerea declarațiilor de avere și interese personale cu dezinvoltură, fie de la computerul de serviciu or de la oricare computer corespunzător, inclusiv de la domiciliu, iar pe de altă parte, datorită unui modul integrat, conferă acces facil pentru cetățeni, societatea civilă și toate părțile interesate la informații de interes public. În același timp, sistemul informațional, are integrate module personalizate pentru inspectorii de integritate care pot seta și sistematiza diverse tipuri de rapoarte (în contextul dezvoltării și mentenanței SIA „e-Integritate” acestea urmează a fi extinse) pentru o abordare temeinică și comprehensivă în contextul eventualelor proceduri de control. Pe lângă procedura de control, SIA „e-Integritate”, dispune de repartizarea în mod

aleatoriu a petițiilor astfel încât contribuie direct și indirect la sporirea gradului de obiectivitate și imparțialitate în exercițiul funcției.

În raport cu metoda depunerii on-line a declarațiilor de avere și interese personale, depunerea declarațiilor pe suport de hârtie, anual, isca riscuri care nu depind de voința și competența părților implicate și respectiv reacția asupra acestora, dat fiind faptul că riscurile nu puteau fi acceptate sau diminuate, interveneau 5 amenințări de bază:

1. Imprevizibilitatea și imposibilitatea programării și/sau estimării prealabile a finalității procedurii licitațiilor publice de achiziționare a serviciilor de scanare și digitizare.
2. Incapacitatea introducerii unei posibilități eficiente de rectificare a declarațiilor depuse.
3. Asigurarea protecției datelor cu caracter personal la toate etapele traiectoriei și itinerarului declarațiilor anuale privind veniturile și proprietatea, interesele personale.
4. Introducerea unor date incomplete dat fiind volumul exuberant al proprietăților (bunuri imobile, mobile) subiecților declarării.
5. Controlul efectiv și accesul în timp util la declarațiile depuse (inclusiv pentru toate părțile interesate).

Amenințările enunțate mai sus au perturbat substanțial echilibrul dintre componentele de bază care rezidă din competențele CNI și anume elementele de ordin reactiv și preventiv în exercitarea atribuțiilor instituționale.

Totodată, din punct de vedere pragmatic, acest model de depunere și stocare era apriori conceput pentru o perioadă determinată de timp, dat fiind volumului exacerbat de materiale (declarații) care necesitau a fi stocate și păstrate într-o manieră în care să fie la îndemână dar și securizate datorită datelor cu caracter personal pe care le conțin, de alte ori date sensibile or sub girul secretului de stat.

În acest sens, iminența soluției în cauză era una firească, iar imperativul omiterii etapei de depunere pe suport de hârtie prealabil procesului de digitizare era pecetluit pe măsură ce economicitatea și eficiența procesului se eroda.

III. Procedura depunerii declarațiilor privind veniturile și proprietatea și interesele personale (pe suport de hârtie)

În conformitatea cu prevederile legale anterioare stipulate în Legea nr. 1264 din 19.07.2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, precum și a Legii nr. 16 din 15.02.2008 cu privire la conflictul de interese, subiecții declarării erau obligați să depună două declarații anuale distincte. De remarcat că, în pofida faptului că, declarația cu privire la interesele personale (conflictul de interese) a început să fie implementată după 6 ani de primele reglementări legale cu privire la domeniul integrității, totuși, n-au fost nici sincronizate, nici acordate termenele legale cu privire la obligativitatea depunerii declarațiilor. Prin urmare, conform Legii nr. 1264 din 19.07.2002, declarația cu privire la venituri și proprietate se depune pînă la data de 31 martie a fiecărui an, iar în celelalte situații în termen de 20 de zile, pe când declararea intereselor personale se realiza în termen de 15 zile pentru situațiile de începerea și încetare a raporturilor de muncă și anual, pînă la data de 31 martie. Deși, acest fapt poate fi calificat drept o diferență aparent neînsemnată, actualmente, sunt documentate multiple cazuri de confuzii în ceea ce privește onorarea altor tipuri de declarații potrivit legii, care sunt obligați să le depună subiecții declarării.

Astfel, în scopul implementării prevederilor legale în vederea depunerii declarațiilor, în cadrul entităților în care activau persoane care, în conformitate cu Legea nr. 1264 din 19.07.2002, aveau obligația de a depune declarații, din cadrul serviciului resurse umane, se desemna persoana responsabilă de colectarea declarațiilor. Numărul persoanelor desemnate depindea de numărul persoanelor din cadrul entității în cauză care au obligația de a depune declarații.

Declarațiile erau depuse la persoanele responsabile de colectarea lor în termenul respectiv, totodată persoanele responsabile de colectarea declarațiilor îndeplineau următorii pași în scopul colectării și înregistrării declarațiilor recepționate:

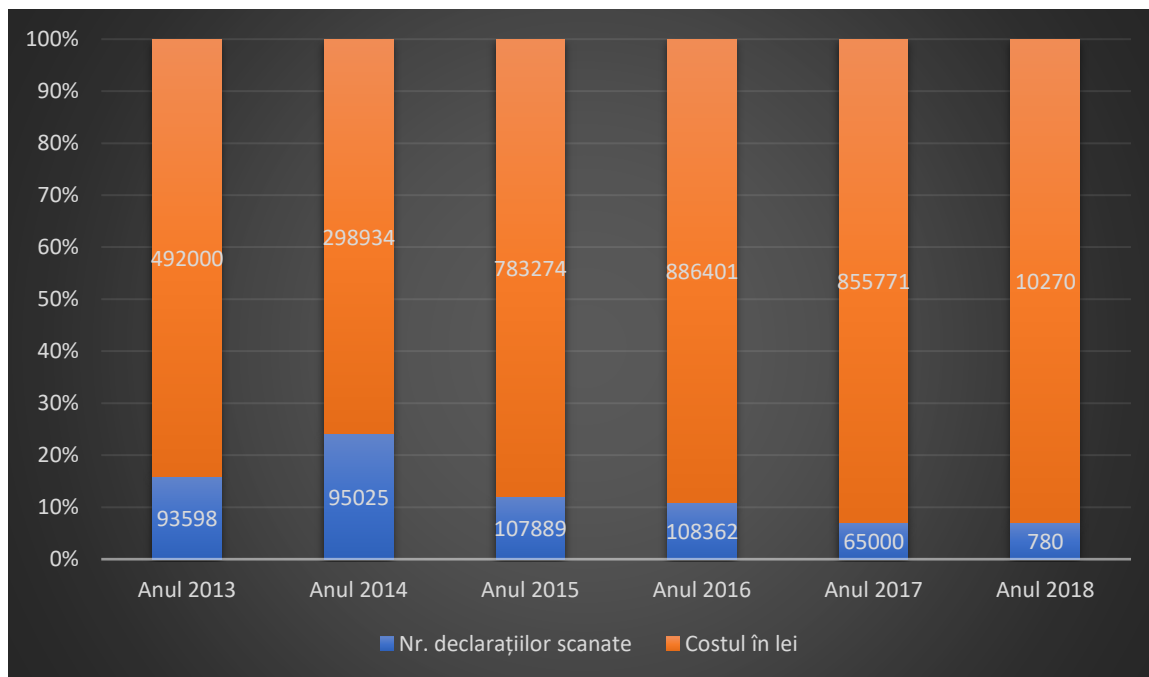
1. Primirea și înregistrarea declarațiile într-un *registru special, cu caracter public*, denumit *Registrul declarațiilor cu privire la venituri și proprietate*, de modelul prevăzut în anexa la Legea nr. 1264 din 19.07.2002. De menționat că, *Registrul declarațiilor depuse de către ofițerii de informații și securitate de asemenea nu era public.*
2. Eliberarea imediată declarantului a unei dovezi de primire, conform modelului prevăzut.
3. La cerere, punerea la dispoziția declarantului a formularelor declarațiilor;
4. Acordarea consultanței referitoare la completarea corectă și prezentarea în termen a declarației;
5. La solicitarea declarantului, se acorda consultanta referitoare la aplicarea prevederilor legale privind declararea și verificarea veniturilor și a proprietății;
6. Păstrarea unei copii de pe declarația primită, care se anexa la dosarul personal al declarantului.

În final, persoanele responsabile de colectarea declarațiilor, sistematizau toate declarațiile primite, iar după verificarea declarațiilor, le *expediau* Comisiei Naționale de Integritate, *în termen de 20 de zile de la primire*, împreună cu extrasul autentificat din registrul de evidență a declarațiilor, precum și informația privind încălcarea termenelor de declarare a veniturilor și a proprietății. Ulterior, CNI/ANI, la rândul său lansau procedura de achiziții publice în vederea identificării operatorului care va executa lucrările de scanare și digitizare a declarațiilor în vederea publicării acestora pe portalul public al declarațiilor de către CNI/ANI. În mediu (perioada 2012-2018), procedura de scanare și

digitizare cumulativ cu procesul de lansare a licitației publice pentru selectarea agentului economic se extindea de la 6 pînă la 8 luni.

Pentru aplicarea procedurii de scanare și digitizare, suport și mentenanță conform surselor bugetare alocate pentru CNI/ANI, au fost suportate următoarele cheltuieli anuale:

IV. Particularitățile depunerii on-line a declarațiilor de avere și a intereselor personale

Punerea în aplicarea a noilor prevederi legal-normative privind depunerea declarațiilor de avere și a intereselor personale, implică sinergia și cooptarea efectivă a următoarelor etape de către părțile implicate, după cum urmează:

- 1) Crearea (după caz) registrului electronic al organizației publice în cadrul sistemului informațional „e-Integritate” (ANI);
- 2) Eliberarea semnăturii electronice subiectului declarării (prin intermediul Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, la demersul organizației publice);

- 3) desemnarea (prin act administrativ de către fiecare instituție vizată) persoanei responsabile de actualizarea permanentă a Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale (în continuare persoană responsabilă);
- 4) Remiterea copiei scanate a actului administrativ (a persoanei responsabile desemnate) la adresa electronică instituțională ANI;
- 5) Acordarea accesului de către ANI, persoanei responsabile (din instituția vizată);
- 6) Introducerea subiectului declarării (de către persoane responsabilă din instituția vizată) în Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale;
- 7) Lecturarea (de către subiectul declarării) Regulamentului privind completarea declarației on-line, ghidurilor video – „privind completarea declarației on-line”, „pas cu pas”, „configurare a dispozitivului criptografic” (semnătura electronică).

Pentru toate situațiile, în care etapele menționate mai sus au fost realizate conform succesiunii și pe măsură deplină de către toate părțile implicate, subiecții declarării necesită să se autentifice în sistemul informațional „e-Integritate” în vederea verificării corectitudinii datelor care fie au fost introduse conform competențelor persoanei responsabile, fie de către operatorii Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC).

Sistemul informațional e-Integritate, funcționează în mod non stop, oferind posibilitate utilizatorilor pentru îndeplinirea graduală a blanchetei declarației on-line și respectiv depunerea acesteia în orice oră și în orice zi. Cu toate acestea, pe lângă etapele menționate, subiecții declarării pot întâmpina dificultăți la capitolul autentificării, dat fiind faptul că, în dependență de sistemele de securitate instalate în cadrul rețelelor de calculatoare la unele instituții publice (datorită cerințelor sporite pentru protecția unor date cu caracter personal), precum și a sistemelor de operare utilizate („windows”, „linux”,

„iOS”), este necesară descărcarea și instalarea unui program (soluție pentru aplicarea semnăturilor electronice „Mold Sign”), iar după caz a lanțului de certificate (drivere) în dependență de tipul dispozitivul (semnăturii electronice).

În pofida faptului că, deși, începând cu data de 01.01.2018, pentru toți subiecții declarării, depunerea declarației de avere și a intereselor personale este posibilă doar prin intermediul platformei on-line a sistemului informațional e-Integritate, în virtutea unor circumstanțe obiective și în scopul asigurării eficiente a prevederilor legale vis-a-vis de subiecții declarării ale cărui identitate și calitate constituie secret de stat, și anume în condițiile Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și prin derogare în condițiile alin. (7) din art. 7 al Legii nr. 133 din 17.06.2018, pentru această categorie de subiecți ai declarării, depunerea declarației de avere și a intereselor personale se efectuează în continuare în formă scrisă, pe suport de hârtie, conform modelului prevăzut în anexa Legii nr. 133 din 17.06.2016. Respectiv, în cadrul organizațiilor publice unde activează asemenea categorii de subiecți ai declarării, sunt desemnate prin act administrativ de către conducătorii organizației, persoane responsabile de colectarea declarațiilor subiecților declarării ale căror identitate și calitate constituie secret de stat. Prin urmare, după colectarea declarațiilor subiecților în cauză, conducătorul organizației publice, în termen de 20 de zile după expirarea termenului legal de depunere a declarației (art. 6 alin. (1), (2), (4), și (5) Legea nr. 133 din 17.06.2016), va informa ANI despre colectarea declarațiilor.

Cu toate acestea, implementarea și mentenanța SIA e-Integritate odată cu lansarea acestuia a generat cheltuieli inițiale de aproximativ 8 750 000 lei (Centrul de Tehnologii Speciale – actual Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică) conform Notei Informative la proiectul HG cu privire la implementarea Legii nr. 133 din 17.06.2018 privind declararea averii și a intereselor personale pentru un număr de circa 70 000 de subiecți ai declarării (conform formulei 125 lei – costul minim anual pentru eliberarea unei semnături valabile 365 de zile), la temelia tuturor cheltuielilor primare și celor ulterioare (pentru semnăturile electronice) a stat Hotărârea Guvernului nr. 673 din

28.08.2017 pentru implementarea Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Suplimentar, pentru lansarea SIA e-Integritate, au fost suportate costuri aferente de către Banca Mondială, Guvernul RM (Centrul de Guvernare Electronică), CTS/STISC, cu valoarea de bilanț – 2162318,63 lei, de remarcat că SIA e-Integritate a fost primit în gestiunea Autorității Naționale de Integritate, cu titlu gratuit.

Ulterior, pentru mentenanța anuală a SIA e-Integritate precum și alte servicii informaționale, ANI a planificat și executat următoarele costuri:

2017	1140,0 mii lei planificat	0,9 mii lei executat
2018	0,6 mii lei	0,3 mii lei executat
2019	1000,0 mii lei	0,04 mii lei executat (la data 01.07.2019)

V. Puncte forte, puncte slabe, concluzii și viziuni prospective

În același timp, în rezultatul testimonialelor subiecților declarării au fost identificate următoarele comentarii cu referire la particularitățile pozitive și negative, amenințările și oportunitățile în contextul depunerii declarațiilor privind veniturile, proprietatea și interesele personale pe suport de hârtie în perioada 01.01.2012 – 31.12.2016:

Puncte forte (Strengths)
Posibilitatea depunerii inclusiv cu scris de mână, indiferent de abilitățile de utilizare a calculatorului.
Acordarea consultanței referitoare la completarea corectă și prezentarea în termen a declarației de către colector.
Eliberarea imediată declarantului a unei dovezi de primire, conform modelului prevăzut.

Puncte Slabe (Weaknesses)
1. Dependența de colector în vederea onorării obligației de depunere.
2. Procedură îngreunată la capitoul completării și ținerii evidenței (de către subiectul declarării) a bunurilor declarate pentru situații în care numărul aceste abundă peste mii.
3. Descifrarea conținutului declarațiilor îndeplinite cu scris de mână.
4. Imposibilitatea asigurării unui nivel și proces corespunzător de protecție a datelor cu caracter personal începând cu primirea, înregistrarea în cadrul organizației publice, terminând cu predarea către CNI (ANI) a declarațiilor.
5. Numărul debordant de declarații care necesitau spațiu separat, condiții de depozitare și mentenanță.
6. Cheltuieli substanțiale în vederea întreținerii, scanării și digitizării declarațiilor recepționate de către CNI/ANI.
7. Accesul și controlul în timp util raport cu calitatea îndeplinirii conținutului de către subiecții declarării.

Oportunități (Opportunities)
Instituirea primei autorități publice responsabile asigurarea integrității în exercițiul funcției publice
Voința politică
Viziuni comune dintre societate civilă, partenerii de dezvoltare și Guvernul RM.

Amenințări (Threats)
Volumul sporit de lucru în raport cu statele de personal disponibile
Reticența subiecților declarării asupra procesului de declarare per ansamblu
Lipsa sustenabilității procedurii de depunere pe suport de hârtie a declarațiilor

Prin valorificarea instrumentului de monitorizare a funcționalității Sistemului Informațional Automatizat e-Integritate în perioada de referință 01.01.2018 – 01.07.2019, putem constata următoarele facilități de ordinul

punctelor forte precum și puncte slabe, oportunități și amenințări în contextul dificultăților întâlnite de către subiecții declarației:

Puncte forte (Strengths)
1) Posibilitate depunerii declarației la orice zi și orice oră.
2) Identificarea și monitorizarea tuturor subiecților declarației introduși în registru
3) În cazul deținerii mai multor calități (funcții) de subiect al declarației, odată depusă declarația poate fi preluată și depusă ulterior printr-un singur „click” pentru fiecare calitate deținută.
4) Independența și siguranța datelor cu caracter personal prin excluderea necesității prezenței altor persoane în procesul depunerii.
5) Suportul tehnic de la distanță în cazul dificultăților fie pe latura semnăturii electronice (STISC) fie pe segmentul incertitudinii în procesul completării blanchetei electronice a declarației (ANI).
6) Posibilitatea completării etapizate în virtutea stocării automatizate a datelor deja completate.
7) În cazul în care subiecții declarației dețin un număr impunător de bunuri mobile/imobile, odată completate acestea pot fi preluate la necesitate ulterior în cazul eliberării/demisiei or angajării în alte funcții/instituții publice.
7. Confirmarea depunerii și descărcarea dovezii de depunere în mod electronic.

Puncte Slabe (Weaknesses)
1) Impedimente de ordinului alfabetizării pe calculator al subiecților declarației.
2) Actualizarea sincopată a modificărilor de rigoare în Registrului electronic în termen util în vederea beneficiarii de termenul legal de 30 de zile în cazul declarației la angajare/eliberare/reîncadrare în serviciu.
3) Termenul de valabilitate de un an al semnăturii electronice, care implică costuri și acțiuni suplimentare repetate de rutină.
4) În cazul indicării unor adrese electronice eronate pot apărea incomodități în editarea datelor cu caracter personal.
5) Imposibilitatea depunerii declarației în cazul în care Sistemul Informaționale e-Integritate se află în mentenanță.

Oportunități (Opportunities)
Suportul partenerilor de dezvoltare (Banca Mondială, Uniunea Europeană)
Implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană
Politici guvernamentale de fortificarea a sectorului tehnologiilor informaționale RM

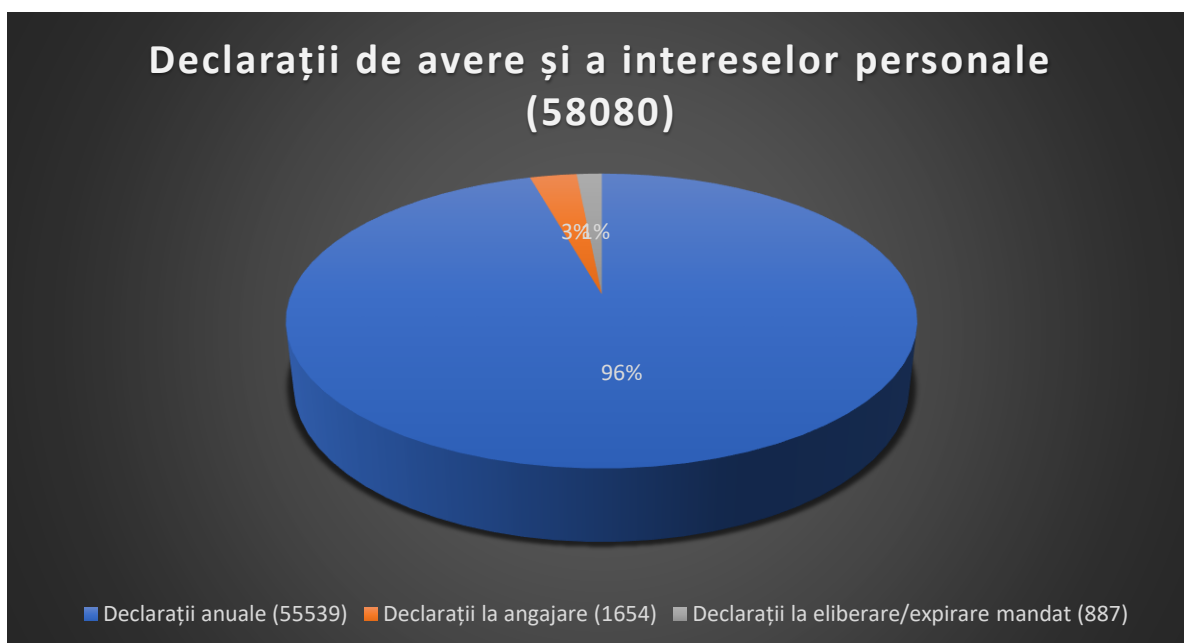
Amenințări (Threats)
Sustenabilitatea financiară în vederea mentenanței și dezvoltării SIA e-Integritate
Conjunctura politică/modificarea statutului ANI
Asigurarea securității cibernetice a datelor cu caracter personal

Statistica depunerilor declarațiilor

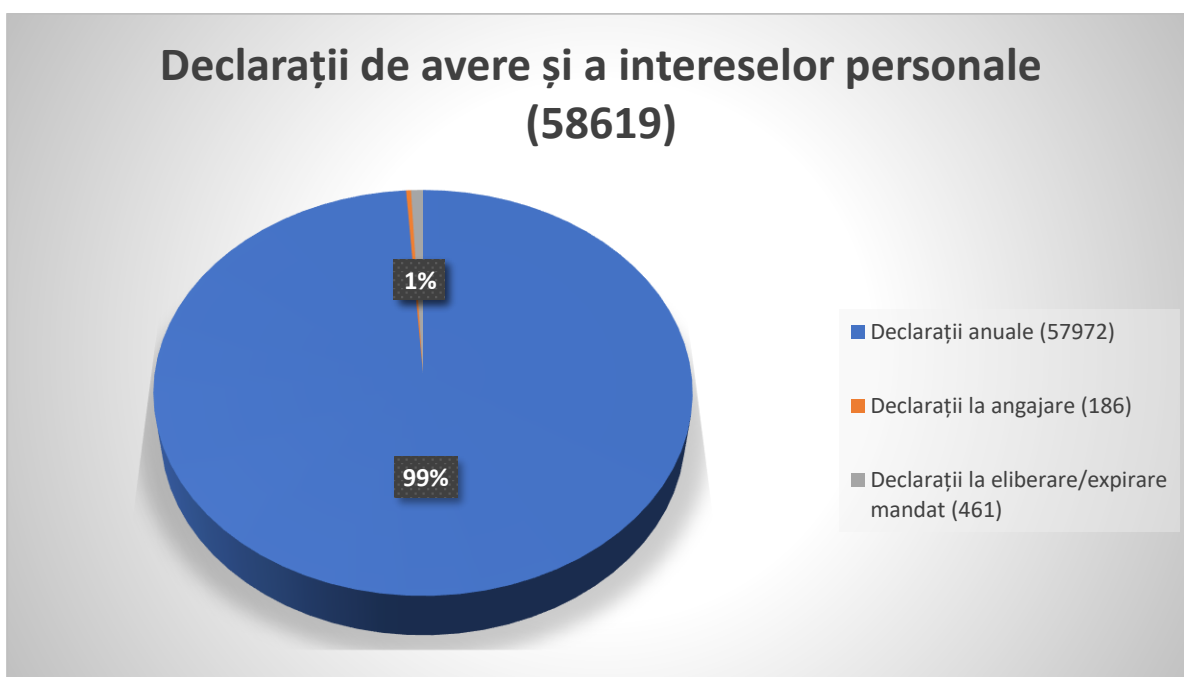
Declarații cu privire la venituri, proprietate și interese personale

Numărul total de declarații pentru anul 2013	110 000
Numărul total de declarații pentru anul 2014	102 000
Numărul total de declarații pentru anul 2015	118 055
Numărul total de declarații pentru anul 2016	105 171
După unificarea declarațiilor cu privire la venituri, proprietate cu declarația de interese personale	
Numărul total de declarații pentru anul 2017	61 298
Numărul total de declarații pentru anul 2018	69107

**Numărul total de declarații on-line depuse în perioada declarațiilor anuale
01.01.2018 – 31.03.2018:**

**Numărul total de declarații on-line depuse în perioada declarațiilor
anuale 01.01.2019 – 31.03.2019:**

Concluzii și viziuni prospective

Vectorul dezvoltării la care Republica Moldova s-a ancorat în rezultatul aplicării la procesul de asociere la valorile democratice europene, oferă sistematic și în timp rezonabil rezultate multidimensionale. Mai mult sau mai puțin scontate, acestea se pretează proporțional și imparțial reușitelor înregistrate conform indicatorilor de performanță și gradului de racordare. Iată de ce, unele rezultate au fost sub măsura așteptărilor, fie datorită instrumentelor disponibile pentru perioada respectivă (2013-2016), fie capabilităților în activă formare or anumitor rezerve de ordin particular care depind direct de voința politică și de aspirațiile sincere ale societății civile. În această ordine de idei, standardul de referință poate fi raportat la sintagma „exercițiu democratic constant”.

Cu toate că soluțiile moderne din domeniul tehnologiilor informaționale aplicate oferă un grad sporit de autonomie și independență, mai mult ca atât, în tranziția de la depunerea declarațiilor pe suport de hârtie la depunerea on-line au fost unificate declarațiile cu privire la venituri, proprietate cu declarația de interese personale într-o singură declarație de avere și interese personale; mulți subiecți ai declarării manifestă în cel mai bun caz o reticență/scepticism, iar în cele mai dese ori opunere și negare a proceselor naturale pe care le presupune dezvoltarea tehnologică. Aceste reacții, s-au materializat odată cu incertitudinea pe fundalul general de lipsă de încredere față de instituțiile statului, cât și nivelului precar de alfabetizare la calculator. Cu toate că la modul practic, majoritatea îngrijorărilor au fost inefabile, cel mai probabil purtând un caracter firesc de teamă în contextul depășirii zonei de confort.

În aspect prospectiv, ANI își propune stăruință în vederea propulsării intereselor legale ale subiecților declarării, inclusiv pentru extinderea perioadei de valabilitate a semnăturilor electronice, or efectuării procedurii în cauză la

distanță, deși, acest segment este reglementat de STISC, sunt documentate multiple cazuri în care, interesul și dreptul legal al subiecților declarării în anumite situații care nu depind de voința părților implicate, nu poate fi satisfăcut.

Totodată, sporirea instrumentelor de control asupra corectitudinii și conținutului declarațiilor va fi orchestrată simultan cu instruirile planificate sistematic, astfel încât să fie obținut un echilibru durabil, obiectul general fiind evitarea derapajelor sau accentelor asupra controlului excesiv or, instruirilor redundante.

De asemenea, în măsura posibilităților bugetare aprobate, dezvoltarea Sistemului Informațional e-Integritate va fi orientată pentru simplificarea interfeței utilizatorului precum și extinderea instrumentelor pentru a putea fi depuse simultan declarații pentru toate calitățile (funcțiile) deținute care generează obligativitatea depunerii declarațiilor de avere și a intereselor personale.